

เรื่อง สถานีตำรวจ H ขอรื้อข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อกฎหมาย

- พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒
มาตรา ๔ (๑) มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓
มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๑
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๔๒๐

ข้อหา

สถานีตำรวจ H แจ้งว่า พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจ H ได้มีความเห็นสั่งฟ้องสำนวนการสอบสวนคดีในข้อหา “เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย” และได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ A ต่อมา เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ พนักงานอัยการ A ได้มีหนังสือสอบสวนเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ มายังพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจ H เพื่อให้ส่งหนังสือสอบถามคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ให้มีความเห็นว่า “ตามข้อเท็จจริงในคดีนี้ เมื่อผู้ต้องหาว่าจ้างผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้รับเหมาต่อเติมบ้าน แต่ผู้ต้องหาเห็นว่าผู้รับเหมาทำงานไม่ดี จึงโพสต์ภาพผลงาน ความเห็น และภาพสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับเหมาลงใน Facebook ของผู้ต้องหาออกสู่สาธารณะ โดยสำเนาบัตรของผู้รับเหมางานได้มาเมื่อมีการทำสัญญาจ้างเหมาบ้านนั้น จะถือว่าผู้ต้องหาเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งได้กระทำความผิดภายใต้การบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร หากไม่อยู่ภายใต้กฎหมายนี้ ด้วยเหตุผลใด อย่างไร ให้ละเอียดชัดเจนไปตามรูปคดี จึงขอให้วินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากการใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น เพื่อความสะดวกในการสอบสวน และพนักงานสอบสวนจะได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความเห็น

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจตอบข้อหาและให้คำแนะนำหน่วยงานของรัฐเพื่อรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ในคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลธรรมดาซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ ดังนั้น ภาพสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือข้อมูลอื่นเกี่ยวกับบุคคลที่สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม จึงถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับการนำภาพสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือข้อมูลส่วนบุคคลอื่นไปโพสต์ในแอปพลิเคชัน Facebook

จะอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ และมีความผิดตามพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดไว้ในมาตรา ๕ วรรคหนึ่งว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวให้ใช้บังคับแก่การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในราชอาณาจักร โดยมาตรา ๖ กำหนดว่า “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยการเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไว้หลายประการ เช่น การกำหนดให้การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องมีฐานทางกฎหมายตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๖ แล้วแต่กรณี หน้าที่ในการแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ ข้อกำหนดและเงื่อนไขเกี่ยวกับการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ หน้าที่ในการจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม และการแจ้งเหตุการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา ๓๗ (๑) และมาตรา ๓๗ (๔) หน้าที่ในการตอบสนองต่อคำขอใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๖ หน้าที่ในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๔๑ และหน้าที่ในการจัดให้มีระบบการตรวจสอบเพื่อดำเนินการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการเก็บรักษา หรือไม่เกี่ยวข้องหรือเกินความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอ หรือที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ถอนความยินยอม ปรากฏรายละเอียดตามมาตรา ๓๗ (๓) เป็นต้น จึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติและเจตนารมณ์แห่งกฎหมายดังกล่าวมุ่งประสงค์จะใช้บังคับแก่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเป็นระบบ หรือเป็นประจำสม่ำเสมอเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กรหรือของบุคคลนั้น โดยกำหนดหลักการที่สำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลว่าต้องมีฐานทางกฎหมายตามที่กำหนดในมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๖ แล้วแต่กรณี และหากไม่มีฐานทางกฎหมายอื่นใดเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไว้ตั้งแต่ชั้นตอนการเก็บรวบรวมจนกระทั่งการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดข้อยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อกิจกรรมในครอบครัวของบุคคลนั้นเท่านั้น

ดังนั้น จากกรณีดังกล่าว การกระทำของผู้ต้องหาซึ่งมีฐานะเป็นบุคคลธรรมดา จะถือว่าเป็นการกระทำในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล และจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ นั้น สถานีตำรวจ H ต้องพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ต้องหาเป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้นั้นทำการเก็บรวบรวมเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อกิจกรรมในครอบครัวของบุคคลนั้นหรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ต้องหาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยไม่มีลักษณะเป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเป็นระบบหรือเป็นประจำสม่ำเสมอเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลนั้น ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ย่อมไม่อยู่ในขอบเขตการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามมาตรา ๔ (๑) อย่างไรก็ดี หากการกระทำของผู้ต้องหา มีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นเกินสมควร หรือเข้าองค์ประกอบความผิดตามกฎหมายอื่นใด ผู้กระทำอาจมีความผิดตามกฎหมายเหล่านั้นได้ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือหมิ่นประมาท
โดยการโฆษณา หรือการทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๓๒๐